

Na osnovu čl. 4.2 i 4.8, Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11), člana 14. Statuta Državne regulatorne komisije za električnu energiju ("Službeni glasnik BiH", br. 41/03 i 59/04) i člana 42. Poslovnika o radu ("Službeni glasnik BiH", broj 2/05), na sjednici Državne regulatorne komisije za električnu energiju, održanoj 26. oktobra 2011. godine, donijeta je

METODOLOGIJA

ZA IZRADU TARIFA ZA USLUGE DISTRIBUCIJE ELEKTRIČNE ENERGIJE U BRČKO DISTRIKTU BOSNE I HERCEGOVINE

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Član 1. *(Predmet)*

Ovim aktom utvrđuje se metodologija za izradu tarifa za usluge distribucije električne energije (u daljem tekstu: Metodologija) u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine.

Član 2. *(Metodološki pristup)*

- (1) Metodologija se bazira na mehanizmu reguliranih cijena korištenja sistema za distribuciju električne energije, primjenom metode regulacije „troškovi plus“, kojom se energetskom subjektu koji obavlja djelatnost distribucije električne energije određuje potreban prihod na godišnjem nivou, odnosno cijena kojom se omogućava pokriće opravdanih troškova poslovanja, kao i odgovarajući povrat na licencirana sredstva.
- (2) Odobreni prihod energetskog subjekta se alocira na tarifne elemente na osnovu:
 - a) planiranih energetske veličina, strukture i vrijednosti elektroenergetskih objekata i
 - b) učešća varijabilnih i fiksnih troškova u ukupnim troškovima energetskog subjekta.

Član 3. *(Pojmovi i skraćeni izrazi)*

- (1) Pojmovi i skraćeni izrazi upotrebljeni u ovoj metodologiji imaju sljedeće značenje:

Alokacija troškova

Raspored troškova prijenosa (usluge prijenosa električne energije, rada NOS-a i pomoćne usluge) i distribucije električne energije na tarifne elemente, kategorije potrošnje i grupe kupaca.

Kategorija potrošnje

Podjela krajnjih kupaca električne energije na osnovu naponskog nivoa na mjestu preuzimanja, karakteristika potrošnje i namjeni korištenja električne energije.

Krajnji kupac/kupac

Kupac koji kupuje električnu energiju za vlastite potrebe.

Kvalificirani kupac	Kupac električne energije koji je priključen na prijenosnu ili distributivnu mrežu, kome je dozvoljeno da električnu energiju kupuje po svom izboru.
Licencirana sredstva	Stalna (materijalna i nematerijalna) sredstva kojima se obavlja elektroenergetska djelatnost (distribucija i snabdijevanje) za čije obavljanje je potrebna licenca DERK-a.
Mjesto troška	Fizičko ili drugo mjesto u reguliranom subjektu na kome nastaje konkretan trošak.
Nekvalificirani (tarifni) kupac	Kupac električne energije priključen na distributivnu mrežu koji električnu energiju kupuje na reguliran način i po reguliranim cijenama.
Obračunska snaga	Tarifni element u kojem se mjeri i izražava distributivni kapacitet, potreban da se podmiri maksimalno opterećenje kupca u svakom trenutku tokom obračunskog perioda.
Operator distributivnog sistema	Pravno ili fizičko lice koje ima dozvolu za pogon, upravljanje, održavanje i razvoj distributivnog sistema na određenom području.
Potreban prihod	Iznos prihoda potreban elektroenergetskom subjektu da naknadi sve opravdane troškove nastale obavljanjem regulirane djelatnosti uz odgovarajući povrat na sredstva.
Regulirana djelatnost	Elektroenergetska djelatnost za čije obavljanje je potrebna licenca Regulatora u skladu sa Zakonom.
Regulirane cijene	Cijene proizvoda i usluga elektroenergetske djelatnosti u sistemu obavezne javne usluge koje utvrđuje Regulator.
Regulirani subjekat	Preduzeće koje obavlja jednu ili više elektroenergetskih djelatnosti utvrđenih Zakonom.
Snabdijevanje	Prodaja električne energije kupcima, uključujući preprodaju.
Snabdjevač električnom energijom	Korisnik licence za snabdijevanje kupaca električnom energijom.

Tarifni elementi

Obračunske veličine tarifnog sistema u kojima se izražavaju učinci reguliranog subjekta i obračunavaju cijene tih učinaka.

Tarifni sistem

Sistem kriterija i pravila koji sadrži: tarifne elemente, način njihove primjene u određenim dnevnim intervalima i sezonama za kategorije potrošnje i grupe kupaca i tarifne stavove za obračun cijene prenesene, distribuirane, odnosno utrošene električne energije.

Tarifni stav

Tarifni elementi primijenjeni na grupe kupaca za različite dnevne intervale i sezone, sa pripadajućim jediničnim cijenama.

Skraćenice

AD - vrijednost akumulirane amortizacije stalnih sredstava

C - vrijednost ukupnih mrežnih distributivnih kapaciteta

C_D - troškovi amortizacije

C_{O&M} - troškovi rada i održavanja

C_L - troškovi za nadoknadu gubitaka električne energije u distributivnom sistemu

C_i - vrijednost distributivnih mrežnih kapaciteta za naponski nivo *i*

DI (%) - troškovi obaveza (duga)

DP - vrijednost obaveza (duga), vrijednost obaveza iz bilansa stanja

EP - vrijednost kapitala, vrijednost kapitala iz bilansa stanja

GA - besplatno preuzeta sredstva

KM - konvertibilna marka

kV - jedinica za napon (1 kV = 1000 V)

kvarh - jedinica za reaktivnu energiju (1 kvarh = 1000 varh)

kW - jedinica za aktivnu snagu (1 kW = 1000 W)

kWh - jedinica za aktivnu energiju (1 kWh = 1000 Wh)

P_C - vršno opterećenje koje se mjeri kod kupaca i predstavlja godišnju sumu svih mjesečnih maksimalnih snaga izmjerenih kod kupaca

P_i - ukupno neistovremeno vršno opterećenje svih kupaca koji su priključeni na naponski nivo *i*

p_d - prosječna cijena nabavke električne energije za potrebe kupaca iz kategorije domaćinstva

p_E - cijena na pragu proizvodne jedinice koja isporučuje energiju regulacije

p_L - cijena električne energije za nadoknadu gubitaka u distributivnom sistemu za električnu energiju

p_{Pi} - prosječna cijena tarifnog elementa obračunska snaga za naponski nivo *i*

p_R - cijena prekomjerno preuzete reaktivne energije

p_{wi} - prosječna cijena tarifnog elementa aktivna energija za naponski nivo i

PV - nabavna vrijednost stalnih sredstava

r - opravdana stopa gubitaka električne energije u distributivnom sistemu

RR - potreban prihod reguliranog subjekta po osnovu obavljanja djelatnosti distribucije električne energije

RR_d - iznos potrebnog prihoda za obavljanje regulirane djelatnosti distribucije umanjen za vrijednost gubitaka na mreži distribucije

RR_i - alocirani dio potrebnog prihoda na naponski nivo i

RR_{wi} - vrijednost gubitaka na distributivnoj mreži alocirana na naponski nivo i

R_{OTH} - ostali prihodi koji se odnose na reguliranu djelatnost

RAB - regulatorna baza sredstava

ROA - povrat (prinos) na sredstva

ROE (%) - povrat na vlasnički kapital

T (%) - efektivna porezna stopa na dobit

TC - vrijednost pasive iz bilansa stanja

W_C - električna energija planirana za isporuku krajnjim kupcima priključenim na distributivni sistem

W_i - ukupna potrošnja svih kupaca koji su priključeni na naponski nivo i

W_L - količina električne energije potrebna za nadoknadu gubitaka u distributivnom sistemu

W_{Li} - distributivni gubici na naponskom nivou i

$WACC$ - ponderirani prosječni troškovi kapitala

WC - vrijednost radnog kapitala.

(2) Ostali pojmovi upotrijebljeni u ovoj metodologiji imaju isto značenje kao i u Zakonu o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Zakon).

(3) Pri izračunavanju prema formulama u ovoj metodologiji, sve vrijednosti koje se izražavaju u procentima dijele se sa 100.

POGLAVLJE II. ODREĐIVANJE POTREBNOG PRIHODA

Član 4.

(Potreban prihod)

(1) Potreban prihod reguliranog subjekta obračunava se za svaku elektroenergetsku djelatnost posebno na osnovu opravdanih troškova poslovanja i na osnovu odgovarajućeg povrata na sredstva angažirana za obavljanje regulirane djelatnosti.

(2) Ocjena opravdanosti troškova se vrši prema prirodi konkretnog troška sagledavanjem njegove svrsishodnosti, provjerom količina i cijene kojom je izazvan konkretan trošak, uporednom analizom troškova reguliranog subjekta zasnovanom na podacima o troškovima u prethodnom periodu (historijskim podacima) i troškovima subjekata koji obavljaju istu elektroenergetsku djelatnost u zemlji i okruženju (*benchmarking*).

- (3) Komponente potrebnog prihoda su:
 - a) Troškovi rada i održavanja,
 - b) Troškovi amortizacije stalnih sredstava,
 - c) Odobreni povrat na sredstva,
 - d) Porez, doprinosi i ostale zakonske naknade.
- (4) Troškovi obavljanja regulirane djelatnosti sadržani su u bilansu uspjeha reguliranog subjekta i odražavaju gotovinske i negotovinske izdatke nastale radi obezbjeđenja učinaka realiziranih u obračunskom periodu.
- (5) Državna regulatorna komisija za električnu energiju (DERK) odobrava opravdane troškove obavljanja regulirane djelatnosti polazeći od podataka iskazanih u bilansu uspjeha reguliranog subjekta u baznoj godini.
- (6) Potreban prihod i na njemu zasnovane tarife utvrđuju se za reguliranu distributivnu djelatnost (tarife za usluge distribucije) koje uključuju troškove usluga prijenosa električne energije, rada Nezavisnog operatora sistema u BiH i pomoćnih usluga.
- (7) Prilikom odobravanja potrebnog prihoda DERK će uzeti u obzir specifičnosti konkretnog aranžmana po kojem je regulirani subjekat nabavio električnu energiju.

Član 5.

(Obračun potrebnog prihoda)

- (1) Potreban prihod reguliranog subjekta po osnovu obavljanja djelatnosti distribucije električne energije određuje se prema sljedećoj formuli:

$$RR = C_{O\&M} + C_D + (RAB \times WACC) - R_{OTH} + C_L$$

gdje je:

RR – potreban prihod reguliranog subjekta po osnovu obavljanja djelatnosti distribucije električne energije,

$C_{O\&M}$ – troškovi rada i održavanja,

C_D – troškovi amortizacije,

RAB – regulatorna baza sredstava,

WACC – ponderirani prosječni troškovi kapitala,

R_{OTH} – ostali prihodi koji se odnose na reguliranu djelatnost,

C_L – troškovi za naknadu gubitaka električne energije u distributivnom sistemu.

- (2) U slučaju odstupanja od planiranog obima usluga, izvršit će se podešavanje potrebnog prihoda za naredni obračunski period.
- (3) Troškovi koji se odnose na obavljanje nereguliranih djelatnosti nisu predmet regulacije i isključuju se iz reguliranih prihoda.

Član 6.

(Troškovi rada i održavanja)

Troškovi rada i održavanja (operativni troškovi) predstavljaju opravdane troškove nastale po osnovu obavljanja energetske djelatnosti distribucije električne energije i upravljanja distributivnim sistemom za električnu energiju, i čine ih:

- a) troškovi materijala,
- b) troškovi goriva i energenata,
- c) troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi,
- d) troškovi proizvodnih usluga i troškovi neproizvodnih usluga uključujući regulatornu naknadu,
- e) nematerijalni troškovi,
- f) ostali troškovi i rashodi nastali poslovanjem reguliranog subjekta.

Član 7.
(Troškovi amortizacije)

- (1) Troškovi amortizacije predstavljaju troškove amortizacije sredstava koja su u funkciji obavljanja licencirane djelatnosti distribucije električne energije, pri čemu se u troškove amortizacije uključuju i troškovi amortizacije sredstava pribavljenih bez naknade.
- (2) Troškovi amortizacije obuhvataju troškove amortizacije postojećih sredstava na početku obračunskog perioda i troškove amortizacije sredstava koja će biti aktivirana u obračunskom periodu.
- (3) Obračun amortizacije se obavlja u skladu s usvojenim računovodstvenim politikama definiranim Pravilnikom o računovodstvu ili drugim internim aktom usaglašenim sa zakonskom regulativom i važećim međunarodnim računovodstvenim standardima. Iznos troška amortizacije dobijen na ovaj način priznaje se kod određivanja potrebnog prihoda.

Član 8.
(Zajednički operativni troškovi, sredstva, troškovi amortizacije i ostali prihodi)

- (1) Zajedničkim operativnim troškovima se smatraju operativni troškovi nastali radi omogućavanja funkcioniranja reguliranog subjekta koji obavlja dvije ili više elektroenergetskih djelatnosti ili koji pored elektroenergetske obavlja i neku drugu djelatnost, a koji ne mogu biti direktno vezani ni za jedno konkretno mjesto troška.
- (2) Zajedničkim sredstvima se smatraju sredstva reguliranog subjekta koja su neophodna za funkcioniranje takvog subjekta koji obavlja dvije ili više elektroenergetskih djelatnosti ili koji pored elektroenergetske obavlja i neku drugu djelatnost, a koja se ne mogu direktno alocirati na pojedine regulirane djelatnosti (nematerijalna ulaganja osim *goodwill*-a, nekretnine, postrojenja i oprema).
- (3) Zajedničkim troškovima amortizacije se smatraju troškovi amortizacije zajedničkih sredstava nastali radi omogućavanja funkcioniranja reguliranog subjekta koji obavlja dvije ili više elektroenergetskih djelatnosti ili koji pored elektroenergetske obavlja i neku drugu djelatnost, a koji ne mogu biti direktno vezani ni za jedno konkretno mjesto troška.
- (4) Zajedničkim ostalim приходima se smatraju ostali prihodi ostvareni angažiranjem zajedničkih sredstava reguliranog subjekta koji se ne mogu direktno alocirati na pojedine djelatnosti.
- (5) Zajednički operativni troškovi, sredstva, troškovi amortizacije i ostali prihodi se raspoređuju na elektroenergetsku djelatnost za koju se utvrđuje potreban prihod, u skladu sa ovom metodologijom (distribucija električne energije) i na druge

elektroenergetske i ostale djelatnosti, na osnovu transparentnih pravila (ključeva) utvrđenih u skladu sa računovodstvenim standardima i objektivnim kriterijima.

Član 9.

(Računovodstveno razdvajanje reguliranih djelatnosti)

- (1) Regulirani subjekat dužan je izvršiti računovodstveno razdvajanje poslovnih djelatnosti i podnijeti izvještaj po segmentima, i to za svaku reguliranu djelatnost, za ostale djelatnosti i za zajedničke poslove.
- (2) Regulirani subjekat sa licencom za snabdijevanje koji pruža usluge kvalificiranim i nekvalificiranim (tarifnim) kupcima, dužan je izvršiti računovodstveno razdvajanje poslovanja sa kvalificiranim i nekvalificiranim kupcima.

Član 10.

(Regulatorna baza sredstava)

- (1) Regulatornu bazu sredstava (RAB), kao osnovicu za izračunavanje povrata na sredstava, čine stalna sredstva i potreban iznos trajnih obrtnih sredstava (tekuća sredstva).
- (2) U regulatornu bazu sredstava uključuje se nabavna vrijednost stalnih sredstava umanjena za akumuliranu amortizaciju i uvećana za vrijednost trajnih obrtnih sredstava potrebnih za redovno poslovanje.
- (3) Iz regulatorne baze sredstava isključuje se vrijednost svih besplatno preuzetih sredstava, kao što su donacije, prijenos sredstava bez naknade, učešće građana u izgradnji objekata i slično.
- (4) Regulirano preduzeće dužno je da vodi ažurnu evidenciju o svim sredstvima primljenim bez naknade i o donacijama za osnovna sredstva, o njihovoj fer vrijednosti, obračunu amortizacije i knjigovodstvenoj vrijednosti, otpisu i rashodovanju.
- (5) Iznos trajnih obrtnih sredstava koji ulazi u regulatornu bazu (radni ili optičajni kapital), jednak je neto obrtnim sredstvima (*net working capital*) i izračunava se kao razlika između ukupnih obrtnih ili tekućih sredstava i ukupnih obaveza sa rokom dospijeca do jedne godine.
- (6) Regulatorna baza sredstava, u cilju proračuna potrebnog prihoda, određuje se prema sljedećoj formuli:

$$RAB = PV - AD - GA + WC$$

gdje je:

PV - nabavna vrijednost stalnih sredstava,

AD - vrijednost akumulirane amortizacije stalnih sredstava,

WC - vrijednost radnog (optičajnog) kapitala,

GA - besplatno preuzeta sredstva.

- (7) U regulatornu bazu sredstava mogu biti uključena samo ona sredstva koja se upotrebljavaju za obavljanje reguliranih djelatnosti u nadležnosti DERK-a (licencirana sredstva).
- (8) Ulaganja u osnovna sredstva se procjenjuju i priznaju u skladu sa ciljem održavanja potrebnog obima i standardnog kvaliteta usluga u reguliranoj djelatnosti.

- (9) Za utvrđivanje opravdanosti svakog pojedinog ulaganja u osnovna sredstva koje se obavlja u okviru regulirane djelatnosti DERK će provjeriti:
- opravdanost investicije sa aspekta poboljšanja kvaliteta i sigurnosti snabdjevanja, a sve u skladu sa predviđenim rastom potrošnje,
 - tehničko-tehnoloških, ekonomskih i drugih parametara i pokazatelja opravdanosti i efikasnosti ulaganja, i
 - usklađenost ulaganja sa postojećim razvojnim programima (planovima).
- (10) DERK može odlučiti da obavi reviziju regulatorne baze sredstava. U cilju uspostavljanja što realnijih tarifa, reviziji regulatorne baze sredstava može se pristupiti u tarifnom postupku.

Član 11.
(Povrat na sredstva)

- (1) Povrat na sredstva se izračunava na osnovu vrijednosti regulatorne baze sredstava i ponderiranih prosječnih troškova kapitala:

$$ROA = RAB \times WACC$$

gdje je:

ROA – povrat (prinos) na sredstva,

RAB – regulatorna baza sredstava,

WACC – ponderirani prosječni troškovi kapitala.

- (2) Kod proračuna ponderiranih prosječnih troškova kapitala se uzima u obzir odnos između kapitala i obaveza iz bilansa stanja.
- (3) Ponderirani prosječni troškovi kapitala predstavljaju ponderirani prosjek stope povrata na sopstveni kapital i ponderirane prosječne stope povrata na pozajmljeni kapital:

$$WACC(\%) = \frac{EP}{TC} \times \frac{ROE}{1 - \frac{T}{100}} + \frac{DP}{TC} \times DI$$

gdje je:

EP – vrijednost kapitala (vrijednost kapitala iz bilansa stanja),

DP – vrijednost obaveza (duga) (vrijednost obaveza iz bilansa stanja),

TC – vrijednost pasive iz bilansa stanja,

ROE(%) – povrat na kapital,

DI (%) – troškovi obaveza (duga),

T(%) – efektivna porezna stopa na dobit.

- (4) *WACC* se izračunava na osnovu odnosa između kapitala i obaveza u testnoj godini. DERK može utvrditi zacrtani (projektirani) odnos između kapitala i duga koji će služiti za obračun ponderiranih prosječnih troškova kapitala.
- (5) Realna stopa povrata na kapital poslije oporezivanja treba da odražava specifični rizik preduzeća, rizik zemlje i preovlađujuće uvjete pribavljanja kapitala na finansijskom tržištu.

- (6) DERK odobrava stopu povrata na kapital.
- (7) Pozajmljeni kapital (obaveza) u smislu ovog pododjeljka predstavlja zbir dugoročnih obaveza i kratkoročnih finansijskih obaveza kojima se finansiraju regulirana sredstva.
- (8) Trošak duga (pozajmljenog kapitala) se računa kao ponderirana prosječna realna kamatna stopa na ukupno pozajmljena sredstva, pri čemu se kao ponderi uzimaju učešća pojedinih pozajmljenih sredstava u ukupno pozajmljenim sredstvima. Trošak duga se priznaje do nivoa cijene obazrivo i racionalno pozajmljenih sredstava.

Član 12.

(Troškovi za naknadu gubitaka)

- (1) Visina troškova za naknadu gubitaka električne energije u distributivnom sistemu se određuje se prema sljedećoj formuli:

$$C_L = W_L \times p_L$$

gdje je:

C_L – troškovi za naknadu gubitaka električne eneregije u distributivnom sistemu za električnu energiju,

W_L – količina električne energije potrebna za naknadu gubitaka u distributivnom sistemu za električnu energiju (kWh),

p_L – cijena električne energije za naknadu gubitaka u distributivnom sistemu za električnu energiju (fening/kWh).

- (2) Količina električne energije potrebna za naknadu gubitaka u distributivnom sistemu se određuje se prema sljedećoj formuli:

$$W_L = W_C \times \frac{r}{1 - r}$$

gdje je:

W_C – električna energija planirana za isporuku krajnjim kupcima priključenim na distributivni sistem (kWh),

r – opravdana stopa gubitaka električne energije u distributivnom sistemu (%).

- (3) Opravdana stopa gubitaka električne energije u distributivnom sistemu se određuje na osnovu ostvarenih stopa gubitaka električne energije u minimalno prethodne tri godine, analize stanja sistema, uporedne analize ostvarenih stopa gubitaka energetskih subjekata koji obavljaju istu djelatnost u okruženju i plana smanjenja gubitaka i mjera za njegovu realizaciju.
- (4) Cijena električne energije za pokriće gubitaka je cijena koja se utvrđuje na osnovu ponderiranih prosječnih troškova nabavke električne energije energetskih subjekata koji obavljaju djelatnost trgovine električnom energijom radi snabdijevanja kupaca u Brčko Distriktu BiH i ukupno nabavljene električne energije na godišnjem nivou.

Član 13.

(Ostali prihodi)

Ostali prihodi, izuzev prihoda ostvarenog po osnovu usluga distribucije električne energije su prihodi ostvareni angažiranjem sredstava namijenjenih obavljanju regulirane djelatnosti, kao što su: prihodi od prodaje nusproizvoda i usluga, prihodi od aktiviranja učinaka i robe, prihodi od prodaje sredstava i drugi prihodi.

Član 14.
(Priključak na distributivnu mrežu)

- (1) U skladu sa načelom univerzalnog i ravnopravnog pristupa električnoj energiji, cijena priključenja i/ili povećanja priključne snage postojećih trošila, kao jednokratni novčani iznos u korist korisnika licence za distributivnu djelatnost, mora biti zasnovana na troškovima priključenja i na odgovarajući način uzeta u obzir prilikom utvrđivanja potrebnog prihoda reguliranog subjekta.
- (2) Novi kupac dužan je platiti troškove priključenja na distributivnu mrežu u skladu sa Općim uvjetima za isporuku i snabdijevanje električnom energijom Brčko Distrikta BiH.
- (3) Postojeći kupac koji povećava svoju snagu, koja zahtijeva izmjenu fizičkih karakteristika priključka na mrežu, dužan je platiti troškove izmjene priključka na distributivnu mrežu u skladu sa Općim uvjetima za isporuku i snabdijevanje električnom energijom Brčko Distrikta BiH.

Član 15.
(Elektroenergetski bilans na mreži distribucije)

- (1) Regulirani subjekat koji obavlja djelatnost distribucije električne energije dužan je dostaviti DERK-u elektroenergetski bilans urađen na osnovu elemenata planiranja i historijskih podataka.
- (2) Elektroenergetski bilans sadrži tokove električne energije u distributivnoj mreži na godišnjem i mjesečnom nivou i to: preuzimanje električne energije sa prijenosne mreže, preuzimanje od drugih distributivnih sistema, proizvodnje na distributivnoj mreži, isporuke drugim distributivnim sistemima, gubitke električne energije po naponskim nivoima i potrošnju krajnjih kupaca po kategorijama potrošnje i grupama kupaca.
- (3) Navedeni bilans mora biti usaglašen sa godišnjim elektroenergetskim bilansom koji izrađuje Nezavisni operator sistema u BiH.

POGLAVLJE III. TARIFNI SISTEM ZA DISTRIBUCIJU ELEKTRIČNE ENERGIJE

Član 16.
(Struktura tarifnog sistema)

Strukturu tarifnog sistema za distribuciju električne energije u Brčko Distriktu BiH čine:

- a) Tarifni elementi u kojim se mjere učinci reguliranog subjekta radi njihovog povezivanja sa troškovima,
- b) Kategorije potrošnje, koje se određuju u zavisnosti od: napona na mjestu isporuke električne energije, karakteristične snage, namjene potrošnje, načina mjerenja i drugih kriterija, unutar kojih se obrazuju grupe kupaca,
- c) Dnevni i sezonski vremenski intervali primjene različitih cijena tarifnih elemenata za svaku kategoriju potrošnje i grupu kupaca zavisno od troškova koje način i struktura potrošnje električne energije prouzrokuje elektroenergetskom sistemu u tom periodu,
- d) Tarifni stavovi za obračun električne energije predstavljaju primjenu tarifnih elemenata i utvrđuju se za svaku kategoriju potrošnje i grupu kupaca u određenom dnevnom vremenskom intervalu i sezoni sa pripadajućim jediničnim cijenama.

Član 17.
(Tarifni elementi)

Tarifni elementi su:

- a) aktivna električna energija, izražena u kWh,
- b) prekomjerno preuzeta reaktivna električna energija, izražena u kvarh,
- c) obračunska snaga, izražena u kW za obračunski period,
- d) fiksna naknada po mjernom mjestu kupca izražena u KM.

Član 18.
(Kategorije potrošnje)

Kategorije potrošnje su:

- a) potrošnja na naponskom nivou 35 kV (preuzimanje električne energije na naponskim nivoima 35 kV i više, uključujući naponski nivo 35 kV),
- b) potrošnja na naponskom nivou od 1kV do 35 kV (preuzimanje električne energije na naponskim nivoima od 1 kV do 35 kV, uključujući naponski nivo 1 kV),
- c) potrošnja na niskom naponu (preuzimanje električne energije na naponskom nivou manjem od 1 kV):
 - 1) potrošnja u domaćinstvu obuhvata potrošnju električne energije u stanovima, kućama za stanovanje i odmor, potrošnju za osvjtljenje pripadajućih sporednih prostorija za domaćinstvo, garaža, prilaza stambenim objektima, stubišnu rasvjetu, liftove i zajedničke uređaje,
 - 2) javna rasvjeta obuhvata potrošnju električne energije za rasvjetu ulica, trgova, puteva, mostova, tunela na putnim komunikacijama, pješačkih prijelaza, uređaja za signalizaciju, parkova i historijskih spomenika,
 - 3) ostala potrošnja je potrošnja električne energije preuzete na niskom naponu, koja nije potrošnja u domaćinstvu ili javnoj rasvjeti.

Član 19.
(Grupe kupaca)

Grupe kupaca u okviru pojedinih kategorija potrošnje određuju se:

- a) prema načinu mjerenja isporučene aktivne električne energije (kupci sa jednotarifnim brojilom, kupci sa dvotarifnim brojilom, kupci sa upravljansom potrošnjom),
- b) prema načinu mjerenja i utvrđivanja obračunske snage,
- c) prema drugim kriterijima koji pokazuju da su troškovi koje kupci uzrokuju elektroenergetskom sistemu slični.

Član 20.
(Tarifni stavovi)

- (1) Tarifni stavovi utvrđuju se posebno za sezone, doba dana i za kategorije potrošnje i grupe kupaca potrošnje prema naponskim nivoima na kojima se preuzima električna energija.
- (2) Tarifni stavovi prema sezoni su viši (VS) i niži (NS), a njihov odnos utvrđen je u iznosu 1,5:1.

- (3) Tarifni stavovi prema dobu dana su veći (VT) i manji (MT), a njihov odnos utvrđen je u iznosu 2:1.
- (4) Regulirani subjekat može predložiti da se uvede, ukine ili izmijeni bilo koja kategorija potrošnje, grupa kupaca, vremensko trajanje i međusobni odnos sezonskih i dnevnih stavova, a konačnu odluku donosi DERK.

Član 21.
(Aktivna električna energija)

- (1) Aktivna električna energija utvrđuje se mjerenjem pomoću električnog brojila za aktivnu električnu energiju, a izražava se u kilovatsatima (kWh).
- (2) Svaki kupac priključen na distributivnu mrežu mora posjedovati odgovarajući mjerni uređaj za registraciju preuzete aktivne električne energije u skladu sa Općim uvjetima za isporuku i snabdijevanje električnom energijom i Distributivnim mrežnim pravilima Brčko Distrikta BiH.

Član 22.
(Obračunska snaga)

- (1) Obračunska snaga se određuje za obračunski period (mjesec dana) na jedan od sljedećih načina:
 - a) mjerenjem vršnog opterećenja kada kupac, u skladu sa Općim uvjetima za isporuku i snabdijevanje električnom energijom Brčko Distrikta BiH, posjeduje odgovarajući mjerni uređaj,
 - b) pomoću uređaja za ograničenje snage (struje),
 - c) na osnovu utrošene aktivne električne energije,
 - d) na osnovu analize opterećenja sistema i analize opterećenja kategorija potrošnje i grupa kupaca.
- (2) Vršno opterećenje je najveća registrirana snaga u vremenskom intervalu od 15 minuta u toku mjesečnog obračunskog perioda.
- (3) Ukoliko se vrijeme postizanja vršnog opterećenja utvrđuje mjerenjem sa zapisom, obračunska snaga se zaračunava za vršno opterećenje postignuto u doba primjene većih dnevnih tarifnih stavova.

Član 23.
(Reaktivna električna energija)

- (1) Reaktivna električna energija utvrđuje se mjerenjem ili povremenim mjerenjem pomoću električnog brojila za reaktivnu električnu energiju, a izražava se u kilovarsatima (kvarh).
- (2) Kupcima se obračunava i naplaćuje prekomjerno preuzeta reaktivna električna energija.
- (3) Prekomjerno preuzeta reaktivna električna energija je pozitivna razlika između stvarno preuzete reaktivne električne energije (kvarh) i reaktivne električne energije koja odgovara faktoru snage $\cos\varphi = 0,95$ induktivno, odnosno to je reaktivna energija koja prelazi 33% preuzete aktivne električne energije, u vrijeme primjene većeg tarifnog stava.

POGLAVLJE IV. ALOKACIJA POTREBNOG PRIHODA NA TARIFNE ELEMENTE

Član 24.

(Tarifa za usluge distribucije električne energije)

- (1) Usluge distribucije električne energije obračunavaju se u skladu sa tarifom za usluge distribucije električne energije (distributivna mrežarina).
- (2) Tarifom iz prethodnog stava propisuju se jedinične cijene (tarifni stavovi) za kategorije potrošnje i grupe kupaca.

Član 25.

(Opravdani troškovi kod određivanja tarifa)

- (1) Troškovi za obavljanje usluge distribucije električne energije priznaju se na osnovu odobrenog potrebnog prihoda i veličina elektroenergetskog bilansa na mreži distribucije utvrđenih u skladu sa odredbama u poglavlju II. ove metodologije.
- (2) Tarife za usluge distribucije električne energije pokrivaju sljedeće troškove:
 - a) pogon, održavanje i upravljanje distributivnom mrežom, uključujući troškove održavanja priključaka i mjernih uređaja i očitavanja mjernih uređaja u skladu sa Općim uvjetima za isporuku i snabdijevanje električnom energijom i Distributivnim mrežnim pravilima Brčko Distrikta BiH.
 - b) razvoj distributivne mreže,
 - c) naknadu opravdanih troškova gubitaka energije u distributivnoj mreži priznatih od strane DERK-a.

Član 26.

(Alokacija na tarifne elemente)

- (1) Na tarifne elemente obračunska snaga i aktivna energija alocira se dio potrebnog prihoda utvrđen ovom metodologijom, na osnovu učešća varijabilnih i fiksnih troškova u ukupnim troškovima, analize sezonskih i dnevnih dijagrama potrošnje i analize potrošnje po kategorijama i grupama korisnika ostvarenih u dosadašnjem periodu, odnosno prognoziranih u nastupajućem periodu i drugih objektivnih tehničkih i ekonomskih parametara.
- (2) Dio troškova alociran na element obračunska snaga može se locirati na tarifni element aktivna energija.
- (3) Na tarifni element reaktivna energija alocira se dio potrebnog prihoda na osnovu analiza troškova korištenja sistema za distribuciju električne energije, uvećanih gubitaka električne energije zbog tokova snage sa faktorom snage nižim od propisanog, troškova dodatnih kapaciteta, strukture i vrijednosti objekata distributivnog sistema, energetske bilansa i drugih objektivnih tehničkih i ekonomskih parametara.

Član 27.

(Kumulativni princip određivanja tarifnih stavova)

Tarifni stavovi tarife za uslugu distribucije električne energije po naponskim nivoima utvrđuju se po kumulativnom principu, što znači da tarifa za kupca koji preuzima energiju na nižem naponskom nivou uključuje i pripadajući dio troškova distribucije na višim naponskim nivoima.

Član 28.

(*Određivanje prosječnih cijena tarifnih elemenata*)

- (1) Osnovi za utvrđivanje relativnih odnosa između tarifnih stavova po naponskim nivoima su ukupni troškovi koji nastaju do mjesta preuzimanja električne energije.
- (2) Pod troškovima iz prethodnog stava podrazumijevaju se troškovi distribucije i gubitaka na mreži distribucije. Preneseni troškovi distribucije koji obuhvataju troškove prijenosa, troškove za rad NOS-a i troškove pomoćnih usluga priznaju se, izuzev ako tržišnim aranžmanom za nabavku električne energije nije uređeno drugačije, a u skladu sa članom 4. ove metodologije.
- (3) Alocirani dio potrebnog prihoda za naponski nivo i (RR_i) je srazmjeran odnosu vrijednosti distributivnih kapaciteta na pripadajućem naponskom nivou i i vrijednosti ukupnih distributivnih kapaciteta uzimajući u obzir kumulativni princip:

$$RR_i = RR_d \times \frac{C_i}{C}$$

gdje je:

C_i - vrijednost distributivnih mrežnih kapaciteta za naponski nivo i (KM),

C - vrijednost ukupnih mrežnih distributivnih kapaciteta (KM),

RR_d - iznos potrebnog prihoda za obavljanje regulisane djelatnosti distribucije umanjen za vrijednost gubitaka na mreži distribucije (KM).

- (4) Za tarifni element obračunska snaga na naponskom nivou i , prosječna cijena iznosi

$$p_{Pi} = \frac{RR_i}{P_i}$$

gdje je:

RR_i - alocirani dio potrebnog prihoda na naponski nivo i (KM),

P_i – godišnje ukupno neistovremeno vršno opterećenje svih kupaca koji su priključeni na naponski nivo i (kW).

- (5) Za tarifni element aktivna energija na naponskom nivou i , prosječna cijena je:

$$p_{Wi} = \frac{RR_{Wi}}{W_i}$$

gdje je:

RR_{Wi} - vrijednost gubitaka na distributivnoj mreži alocirana na naponski nivo i (KM),

W_i - ukupna godišnja potrošnja svih kupaca koji su priključeni na naponski nivo i (kWh).

- (6) Vrijednost gubitaka na distributivnoj mreži alocirana na naponski nivo i srazmjerna je odnosu gubitaka na naponskom nivou i i ukupnih gubitaka:

$$RR_{Wi} = C_L \times \frac{W_{Li}}{W_L}$$

gdje je:

C_L - vrijednost gubitaka na distributivnoj mreži (KM),

W_{Li} - distributivni gubici na naponskom nivou i (kWh),

W_L - ukupni gubici na distributivnoj mreži (kWh).

Član 29.

(Ravnoteža potrebnog prihoda i prihoda po tarifnim elementima)

Kod utvrđivanja prosječnih cijena za tarifne elemente na naponskom nivou i mora biti zadovoljen uvjet da je suma vrijednosti po svim tarifnim elementima i naponskim nivoima jednaka odobrenom prihodu:

$$RR = \sum_i^n p_{Pi} \times P_i + \sum_i^n p_{Wi} \times W_i$$

gdje je:

n - broj naponskih nivoa za koji se određuje prosječna cijena tarifnih elemenata.

POGLAVLJE V. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 30.

(Snabdijevanje električnom energijom kupaca iz kategorije domaćinstva)

- (1) Djelatnost snabdijevanja kupaca električne energije koji, u skladu sa članom 18. ove metodologije, pripadaju kategoriji domaćinstva je regulirana djelatnost koja pored troškova po osnovu tarifa za distribuciju električne energije (distributivna mrežarina), uključuje i troškove nabavke i snabdijevanja električne energije.
- (2) Troškovi nabavke električne energije predstavljaju ukupne troškove nabavke električne energije za potrebe kupaca iz kategorije domaćinstva (p_d) utvrđene godišnjim elektroenergetskim bilansom na distributivnoj mreži Brčko Distrikta BiH i čine zbir troškova proizvodnje električne energije i troškova trgovine na veliko.
- (3) U skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima, troškovi nabavljene električne energije obuhvataju i sve zavisne troškove nabavke električne energije.
- (4) Troškovi djelatnosti snabdijevanja uključuju i troškove snabdjevača koji se odnose na obradu podataka o mjernim mjestima i kupcima, administriranje ugovora, fakturiranje, naplatu i servisni centar za kupce.
- (5) Na osnovu opravdanosti troškova djelatnosti iz stava (1) ovog člana, potreban prihod reguliranog subjekta koji obavlja javnu uslugu snabdijevanja električnom energijom kupaca iz kategorije domaćinstva u Brčko Distriktu BiH odobrava DERK.

Član 31.

(Tarifni stavovi za snabdijevanje električnom energijom kupaca iz kategorije domaćinstva)

- (1) Tarifni stavovi za snabdijevanje električnom energijom kupaca iz kategorije domaćinstva se određuju u prijelaznom periodu do potpunog otvaranja tržišta električne energije u Bosni i Hercegovini, a najkasnije do 31. decembra 2014. godine. Ovi stavovi se određuju u cilju omogućavanja javne usluge snabdijevanja električnom energijom kupaca iz kategorije domaćinstva.
- (2) Tarifni stavovi za snabdijevanje električnom energijom kupaca iz kategorije domaćinstva se mogu utvrditi za svaki od sljedećih tarifnih elemenata:
 - a) aktivna električna energija, izražena u kWh,
 - b) obračunska snaga, izražena u kW za obračunski period, i

- c) fiksna naknada po mjernom mjestu kupca izražena u KM.
- (3) Kupci iz kategorije domaćinstva se prema načinu mjerenja isporučene aktivne električne energije mogu dijeliti u dvije grupe:
 - a) kupci sa jednotarifnim brojilom, i
 - b) kupci sa dvotarifnim brojilom.
- (4) Tarifni stavovi za snabdijevanje električnom energijom kupaca iz kategorije domaćinstva se mogu diferencirati prema sezoni na više (VS) i niže (NS), kao i prema dobu dana na veće (VT) i manje (MT).
- (5) Alokacija potrebnog prihoda reguliranog subjekta na tarifne elemente i utvrđivanje tarifnih stavova za snabdijevanje električnom energijom kupaca iz kategorije domaćinstva vrši se u skladu sa članom 26. ove metodologije.
- (6) Na zahtjev reguliranog subjekta koji obavlja javnu uslugu snabdijevanja električnom energijom kupaca iz kategorije domaćinstva, tarifne stavove odobrava DERK.
- (7) Regulirani subjekat može predložiti da se uvede, ukine ili izmijeni bilo koja grupa kupaca i vremensko trajanje i međusobni odnos sezonskih i dnevnih stavova, a konačnu odluku donosi DERK.

Član 32.
(Regulirani pristup treće strane)

Pristup treće strane i uslugu distribucije električne energije regulirano preduzeće dužno je obezbijediti kvalificiranim i nekvalificiranim kupcima, kao i drugim korisnicima distributivnog sistema, pod istim uvjetima i bez diskriminacije.

Član 33.
(Objavljivanje tarifa)

Regulirani subjekat dužan je objaviti tarife za usluge distribucije električne energije koje je odobrio DERK i učiniti ih dostupnim javnosti.

Član 34.
(Tumačenje)

- (1) DERK će obezbijediti tumačenje ovog akta.
- (2) Ukoliko neko pitanje nije obrađeno u ovom dokumentu, DERK će odlučiti o njegovom rješavanju u svakom konkretnom slučaju ili će izdati posebno uputstvo za primjenu pojedinih odredbi ove metodologije.

Član 35.
(Stupanje na snagu)

Ova metodologija stupa na snagu osmog dana od dana objave u “Službenom glasniku BiH”, a objavit će se i u službenom glasilu Brčko Distrikta BiH.

Broj: 04-02-2-273-3/11

Predsjedavajući Komisije

26. oktobra 2011. godine

Tuzla

Nikola Pejić